

Toelichting op het raadsvoorstel baggeren van watergangen na de behandeling tijdens de algemene raadscommissie van 19 september 2024 voor de raadsvergadering van 26 september 2024

Eerder vastgestelde meerjarenplan Baggeren watergangen

Eind 2020 is de “Meerjarenplanning baggeren watergangen gemeente Bergen 2021-2028” vastgesteld, met bijbehorende kosten, en een extra dotatie in de egalisatievoorziening voor baggeren. Via jaarlijkse stortingen aan de egalisatievoorziening groot onderhoud kunnen begrotingsafwijkingen worden beperkt en is de continuïteit van de baggerwerkzaamheden gewaarborgd.

Onvoldoende voor het baggeren

Het bevoegd gezag, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), heeft ons op diverse locaties aangeschreven en heeft laten weten dat wij op veel locaties niet voldoende baggeren (onvoldoende voor de schouw). Dat komt onder andere omdat wij er ten onrechte van uitgegaan zijn dat de watergangen smaller dan 2,5 meter en niet-openbare watergangen (rond sportvelden en gemeentelijk vastgoed) niet meegenomen zouden worden in de schouw.

Nu blijkt dat in de meerjarenplanning 2021-2028 de te verwachten kosten te laag zijn ingeschat. Oorzaken van hogere kosten zijn:

- Watergangen smaller dan 2,5 meter zijn niet meegenomen.
- Alleen openbare watergangen zijn meegenomen. De niet-openbare watergangen in eigendom van de gemeente zijn niet meegenomen in de baggerplanning. Niet-openbare watergangen zijn bijvoorbeeld de watergangen rondom sportvelden en gemeentelijk vastgoed.
- Kosten voor de afvoer van de bagger zijn hoger geworden
- Arbeidskosten gaan omhoog
- Energieprijzen stijgen

Doelen van het baggeren:

1. Het realiseren van een betere waterkwaliteit en ecologie, wat ook verplicht is voor de Kaderrichtlijn Water (KRW), het wettelijk kader.
2. Het waarborgen van voldoende doorstroming/afvoer van het oppervlaktewater bij regenval. Hiervoor moet voldaan worden aan de legger van de toezichthouder, het hoogheemraadschap HHNK. Een deel van de aanschrijvingen van HHNK moet in 2024 opgelost zijn en voor een deel is uitstel verkregen om dit in 2025 te baggeren.

Raadsvoorstel voor 26 september

Het voorstel is om €1,5 miljoen uit het begrotingssaldo van 2024 te halen om achterstanden in het baggeren van watergangen in te halen, waarbij een extra urgentie geldt voor de watergangen waarvoor wij aanschrijvingen van het HHNK hebben ontvangen in verband met het onvoldoende baggeren. Het budget wordt gestort in de baggervoorziening. Een deel hiervan wordt uitgegeven in 2024. Daarnaast is dit bedrag bedoeld voor de verdere inhaalslag in 2025. In het eerste kwartaal van 2025 wordt een betere onderbouwing aan uw raad voorgelegd van de meerjarenplanning waarbij behalve de inhaalslag ook inzicht wordt gegeven in het reguliere baggeren in de jaren erna.

De opgave

Het betreft ongeveer 100 km aan sloten die gebaggerd moeten worden.

Voor bijna heel het landelijk (polder) gebied is de gemeente eigenaar van de weg en verantwoordelijk voor het onderhoud van de aanliggende (weg)sloten. Met name in het landelijk gebied tussen Bergen en Schoorl en de polders Grootdammerpolder,

Groeterpolder, Vereenigde Harger- en Pettemerpolder zijn er veel smalle wegsloten. Dit gebied is goed voor ruim 70 km watergangen die smaller zijn dan 2,5 meter. Verspreid over de gemeente gaat het in totaal om circa 100 km watergangen die in deze breedtecategorie vallen.

Budgetraming

De aangevraagde €1,5 miljoen is een schatting waarmee wij verder kunnen met baggeren. De mate waarin de werkelijke kosten afwijken van dit bedrag heeft uiteindelijk invloed op de jaarlijkse dotatie die nodig is om de baggervoorziening op peil te houden.

Een echt goede onderbouwing is pas te leveren als alle milieukundige onderzoeken gedaan zijn, de dikte van de baggerlaag is gemeten, als is vastgesteld welke bagger er afgevoerd moet worden en er een beheerplan gemaakt is. Tot die tijd moeten we het doen met een budgetraming.

Bij een budgetraming gaat het vooral om eenheidsprijzen die uit ervaring zijn verkregen en deze te vermenigvuldigen met de lengte van de te baggeren sloten.

Als we kijken naar de gehanteerde prijzen wordt uitgegaan van een strekkende meter prijs van bijna € 12 voor het baggeren en € 1,50 voor het waterbodemonderzoek.

Daarnaast hebben we nog kosten voor het maken van bestek, afvoeren van bagger die vervuild blijkt te zijn, inhuur van toezicht enz.

Als je dat afrondt op € 15 per meter dan heb je een redelijke inschatting van het bedrag.

We hebben nu in totaal ongeveer 100 km extra aan sloten. 100.000 meter maal € 15,- is 1,5 miljoen.

Vragen vanuit de commissievergadering op 19 september:

1. Hoe hoog zijn de boetes van HHNK?
Deze vraag is uitgezet bij HHNK maar we hebben daar nog geen antwoord op gekregen. Maar het is ook mogelijk dat HHNK met behulp van bestuursdwang de werkzaamheden voor ons gaat uitvoeren, waarbij de kosten waarschijnlijk hoger uitvallen dan wanneer wij zelf een aanbesteding houden.
2. Wat doen we als blijkt dat de baggerwerkzaamheden moeten staken doordat er bijvoorbeeld een modderkruiper verschijnt?
Om dit risico te verminderen gaan we baggerwerkzaamheden voortaan uitvoeren met ecologisch toezicht, zodat niet direct gestopt hoeft te worden, maar op het moment op de locatie rekening gehouden kan worden met de flora en fauna (Wet Natuurbescherming).
3. Waarom nu al dit voorstel voor budget en later pas een goede onderbouwing?
We hebben nu budget nodig om nog in 2024 en in 2025 door te kunnen gaan met baggeren, om zo ook de locaties te kunnen baggeren waar we geen uitstel meer voor krijgen van het Hoogheemraadschap. Anders kunnen we daar boetes krijgen. En, het baggeren moet sowieso, anders krijgen we deze kosten in de toekomst alsnog, inclusief de boetes en mogelijk nog hogere kosten.
4. Wat is de invloed op de rioolheffing?
Het voorstel om nu €1,5 miljoen uit het begrotingssaldo te gebruiken, geeft geen verhoging van de lasten van de inwoner. In het eerste kwartaal van 2025 leggen wij een goed onderbouwde meerjarenplanning baggeren watergangen aan u voor, met kosten en dekking hiervan. De insteek hierbij is dat de kosten van het wegwerken van de huidige achterstanden niet via de rioolheffing op onze inwoners worden verhaald. Alleen het nieuw te berekenen bedrag van de structurele toevoeging aan de voorziening baggeren ter dekking van straks inzichtelijk gemaakte reguliere baggerkosten wordt conform het op 6 juli 2023 door uw raad vastgestelde PWR 2023-2026 voor 50% aan de rioolheffing toegerekend.

5. Hoe doet het hoogheemraadschap het baggeren van stedelijk water dat zij overgenomen heeft, en handhaaft zij zichzelf ook even streng?
We gaan met het hoogheemraadschap in gesprek over hoe zij het stedelijk water baggeren en hoe dit wordt gehandhaafd. Tevens wordt dan geagendeerd hoe in de toekomst beter samengewerkt kan worden bij de verschillende baggerwerkzaamheden.
6. Waarom wordt de helft van de baggerkosten via de rioolheffing betaald?
De rioolheffing is bedoeld voor waterafvoer, en daarmee het doel droge voeten houden. Het baggeren is bedoeld voor waterafvoer (globaal 50%) en voor waterkwaliteit en ecologie (globaal 50%). Uw raad heeft bij de vaststelling van het Programma Water en Riolering 2023 t/m 2026 op 6 juli 2023 besloten om 50% door te belasten aan de rioolheffing,.
7. Wat is de invloed van overname van wegen van HHNK op de kosten van het baggeren door de gemeente?
Wij hebben in 2021 8,5 km aan wegen overgenomen van HHNK. Dat waren voornamelijk dijkwegen in de voormalige gemeente Schoorl. De watergangen langs de dijkwegen baggert HHNK zelf vanwege hun taak in waterveiligheid bij dijken, dus daarmee is dat niet van invloed op de baggerkosten.